

| Veetarvitajad liikide järgi:                      | 1929/30. | 1930/31.  |
|---------------------------------------------------|----------|-----------|
| a) eraisikud m <sup>3</sup>                       | 1013,940 | 7713,294  |
| b) vabrikud, ettevõtted m <sup>3</sup>            | 2032,—   | 5333,—    |
| c) sõjaväe-asutised m <sup>3</sup>                | 68,—     | 264,—     |
| d) linna-asutised m <sup>3</sup>                  | —        | 4686,—    |
| Üldse vett tarvitatud m <sup>3</sup>              | 3113,940 | 17996,294 |
| Aasta jooksul torustikku pikendatud j. m.         | 5885,5   | 248,0     |
| Torustiku pikkus aasta lõpul j. m.                | 5885,5   | 6133,5    |
| Aasta jooksul majauhendusi tehtud m               | 1034,75  | 136,0     |
| " " vett tarvitatud m <sup>3</sup>                | 3113,940 | 17996,294 |
| Veemüügist ja mõõtjaist saadud kr.                | 905,53   | 5153,87   |
| Kulu veevärgi pääle (korralise eelarve järgi) kr. | 1045,72  | 4718,53   |

## TARTU LINNA TAPAMAJA.

Maailmasõja-, enamlaste-, saksa okupatsiooni- ja vabadussõja-aastad ei olnud ka tapamajast jäljeta möödunud, sest nii hooneid kui ka sisse-seadet ei olnud suudetud materjali puudusel parandada ega uuendada. Ka oli distsipliin lihunike tööliste juures rängasti langenud.

Tuli hakata ehitama üles pääasjalikult kolmes suunas: 1) seada korda ning suurendada tapamaja hooned ja sisse-seadmed, 2) nõuda puh-tamat tapmisviisi ja seada jalule distsipliini ja 3) töötada ümber koha-likud tapamaja ja liha järelevaatuse sundmäärused, aidata kaasa nõuga üleriikliku Tapamajade seaduse ja Taudide vastu võitlemise seaduse väljatöötamisele. Viimased kaks seadust on Eestile kui põllumajan-duslikule riigile elusloomade- ja lihaekspordi mõttes ülisuure täht-susega.

Kõige selle ülesehitava töö pääle kulus rida aastaid, kuni 1924. aastal, kui välisriigid meie seaduste ja määrustega loomatervishoiu alal võisid tutvuda, avanes lihasaaduste ekspordi võimalus. Mis Vene suurriigil ei õnnestunud, sai Eesti võrdlemisi lühikese aja jooksul, sest loomatervishoidu oli suudetud Lääne-Euroopa riikide tasemele tõsta ja meie loomadele ja nende saadusile avasid mitmed riigid oma turu. Põllutööministeeriumi otsusega anti ka Tartu linna tapamajale eks-pordi õigus.

Kahjuks on ses suhtes viimasel ajal ülemaailmse raske majandus-kriisi tagajärjel suurt tagasiminekut märgata kõrgete kaitsetollide tõttu.

1927. ja 1928. a. olid põllumajanduslikult ikaldusaastad, kus toidu vähesuse tõttu vähendati ka loomade arvu. 1929. a. kujunes kahe eelmise aastaga võr-reldes palju soodsamaks, sest aasta oli põllumajanduslikult häa ja rohu kasv pika ning sooja sügise tõttu võimaldas loomi kaua väljas rohelisel toidul pidada. Müüdi tapmiseks vähem harilikust loomi ja hakati uusi juurde kasvatama, see-pärast langes tapamaja läbikäik sellel aastal — kõigi loomade liigid kokku arva-tud — 10590 looma võrra ehk umbes 21%. See nähe kestis osalt ka veel 1930. a. Üldiselt võib öelda, maha arvatud 1929. ja 1930. reaktsiooni-aastad, tapamaja seisukohalt, et tapamaja tegevus on aast-aastalt kasvanud, vastavalt linna ela-nike arvule ja veel rohkemgi, sest teatav protsent liha on Tartust välja veetud Tallinna ja Narva, kus hinnad kõrgemad.

Personaal koosneb 20 isikust: direktor, 2 direktori abi (tegelikud liha järelevaatajad loomaarstid), raamatupidaja, laekahoidja, kontori-